keramiske noter 60/2024

30. årgang

Keramikkens Venner

Reviews · Besprechungen · anmeldelser · Besprechungen · Reviews

redigeret af Gunnar Jakobsen

Dansk Keramisk Bibliografi *· Danish Ceramics Bibliography · Dänische Keramische Bibliographie · Supplement*. Af/by/von Gunnar Jakobsen. Clay Keramikmuseum Danmark [Website: Website: http://claymuseum.dk], Middelfart 2024. 592 s. 375 kr.

Først lidt om bibliografiens historie. Verdenen er herligt rig på bøger og skrifter, og gennem det skrevne ord er overleveret flere tusinde års viden om verdensopfattelser, kundskaber og erfaringer, myter og poesi til talrige efterfølgende generationer. – I 1500-tallet opfandt Johannes Gutenberg trykpressen, der gjorde det muligt teknisk og økonomisk at mangfoldiggøre ikke kun fortidens væsentlige tænkning, der allerede fandtes nedskrevet i håndskrifter, men samtidens og eftertidens publikationer. Over tid er denne store vidensbank blevet løbende nedfældet i trykte bøger mv. og dermed gjort tilgængelig for almenhedens granskning til gavn for udviklingen af videnskaberne, samfundsforhold, kunst og kultur og af eksistentiel betydning for det enkelte menneske.

Med den rivende udvikling af mængden af skriftlige kilder samt behovet for klassificering indenfor bl.a. de videnskabelige discipliner opstår omkring midten af 1700-tallet begrebet en *bibliografi* som betegnelse for den gren af litteraturvidenskaben, der beskæftiger sig med at optegne, klassificere og beskrive alle tiders og folkeslags boglige frembringelser. Siden er betegnelsen blevet ensbetydende med en efter videnskabelige principper udarbejdet fortegnelse over litteratur omhandlende et afgrænset tidsrum, emne, fagområde, sprog mv.

Bibliografien indgår som genre i lærdomstraditionen, hvor den er et uundværligt værktøj for alle, der har behov for eller ønsker et overblik over, hvad der er publiceret indenfor et nærmere defineret område eller emne. Men bibliografier laver ikke sig selv. Der står forfattere bag, som uegennyttigt har påtaget sig det kæmpearbejde at gøre alverdens publikationer tilgængelige på en fagligt forsvarlig måde.

Og nu kommer vi så til den specifikke bibliografi, som denne anmeldelse omhandler: *Dansk Keramisk Bibliografi · Supplement,* udgivet 2024 af Clay Keramikmuseum Danmark. Titlen ”Supplement” indikerer, at udgivelsen er knyttet til et tidligere udgivet værk, og det er da også tilfældet. I 2014 udkom den i enhver henseende imponerende og omfattende *Dansk Keramisk Bibliografi*, på hvis 967 sider der findes 19.000 henvisninger, ikke kun til litteratur om de enkelte danske keramikere, kunstnere og designere, men også til danske værksteder og fabrikker, keramiske uddannelser og uddannelsesinstitutioner, keramiker- og kunstnerfamilier, for blot at nævne nogle af de mange vigtige emner af betydning for vores viden om det danske keramiske univers. Bibliografien giver et enestående overblik og indblik i den danske keramiks historie fra 1700-tallet og, med supplementets nye 7.500 henvisninger, helt frem til 2024.

Det har været af uvurderlig betydning for dansk keramik, at området har fået sin helt egen bibliografi, forfattet af et menneske, som er udstyret ikke kun med kærlighed og interesse for keramikken men med en betydelig faglig kapacitet i bagagen. Hvortil kommer en professionel karriere indenfor både dansk og international told- og skatteadministration bl.a. med ansvar for udarbejdelse og udgivelse af flere historiske publikationer samt en toldhistorisk bibliografi.

Forfatteren til det keramiske bibliografiske storværk er naturligvis den i keramiske kredse velkendte og skattede Gunnar Jakobsen.

Gunnar Jakobsen blev indfanget af keramikken i 1980’erne, hvor han i 1988 erhvervede et værk af Tove Anderberg samt efterfølgende startede opbygningen af en samling af litteratur om dansk keramik. Det førte til, at han i 1992 fik behov for at udarbejde en liste over egen samling af keramisk litteratur, hvorefter han besluttede sig til at udarbejde en egentlig bibliografi over litteraturen om dansk keramik. Næste skridt på vejen til

den store bibliografi var udgivelsen i 1998 af "Dansk Keramisk Bibliografi 1880-1997" og så fulgte, som allerede nævnt, hovedværket i 2014 og det opfølgende supplement i 2024. Hvis betydningen af disse udgivelser skal gøres op i tal, er der tale om 26.500 henvisninger til henved 5.000 keramikere, kunstnere og designere, til 450 keramiske virksomheder samt 27 slægtstavler over keramiske slægter mv. Men indholdet af bibliografien rækker langt videre, end tallene angiver.

Når man kender lidt til forfatterens flere andre projekter i det samme tidsrum, hvor udarbejdelsen af den keramiske bibliografi foregår, forekommer det helt vildt, at det har kunnet lade sig gøre at 'holde skruen i vandet' og ikke drukne i mængderne af litteratur. Det kræver en forfatter af usædvanlig udholdenhed og systematisk begavelse for forståelse af klassificeringer, systematik, perfektion og konsekvens. Men det fordrer også en omfattende historisk viden og nutidig medleven i områdets sammensathed af personer og relationer, fagenes vilkår i samfundsudviklingen, håndværk, teknologi, sammenslutninger og udstillinger, kulturpolitik, strømninger i kunstverdenen og meget, meget mere.

Dansk Keramisk Bibliografi rummer så meget mere end saglige henvisninger. Dykker man ned i den for at finde en bestemt henvisning eller blot for at orientere sig om, hvad der ellers er kommet af relevant litteratur om et givet emne, åbner der sig ofte helt nye og uventede perspektiver og sammenhænge. Bibliografien er stærkt formidlende skrevet i et godt sprog, den er kort sagt en guldgrube af informationer om keramikken i Danmark og dertil rig på almene personalhistoriske oplysninger.

Både nationalt og internationalt understreger og styrker *Dansk Keramisk Bibliografi* den status og anerkendelse, som dansk keramik fortjent er ombølget af. At bibliografien ikke kun er dansksproget, men også på engelsk og tysk, øger dens brugsværdi, ikke mindst vigtigt i nutiden, hvor danske keramikere knytter nye internationale kontakter til museer, gallerier, samlere og andre interesserede.

Som mangeårig og flittig bruger af *Dansk Keramisk Bibliografi* er der meget at takke for, og for den fortsatte forskning og formidling af dansk keramik er bibliografien af uvurderlig betydning. Da Gunnar Jakobsen påbegyndte indsamlingen af informationer om danske keramikere, bestod de foreliggende trykte kilder primært i mængder af småtryk, foldere, kataloger, tidsskrifter mv. Der er for mig ingen tvivl om, at nutidens mange og fyldige publikationer på det keramiske område har øst af bibliografien, som har sparet meget arbejde for forfatterne. Dertil kommer, at Gunnar Jakobsen i mange tilfælde har stået bi med oplysninger og udarbejdelse af litteraturlister.

Gunnar Jakobsens bibliografiske arbejde er foregået i en overgangsperiode mellem den analoge og den digitale verden. Selv om der har været planer om at digitalisere værket, har det ikke været muligt. Til gengæld har vi nu fået to smukke bind i slidstærkt lærred og med et forbilledligt fint grafisk design, der gør bøgerne til en fornøjelse at bruge og at have i hænderne. Jeg er taknemlig for, at jeg har levet samtidigt med *Dansk Keramisk Bibliografi* og takker ærbødigst.

Bodil Busk Laursen